

VERSLAG RAADSCOMMISSIEVERGADERING RUIMTE EN WONEN

Datum: 7 juni 2017
Plaats: oude raadzaal
Tijd: 20.00 – 22.25 uur

Aanwezig: de heer R. Bolle (voorzitter, CDA), de dames W. Paulusma (D66) *tot B2*, F. Woudstra (D66), M. van Duin (SP), P. Brouwer (GroenLinks) *tot B3*, I.M. Jongman-Mollema (ChristenUnie), M.E. Woldhuis (100% Groningen), de heren B.N. Benjamins (D66), J.P. Dijk (SP), M. van der Laan (PvdA), D.J. van der Meide (PvdA), M. van der Glas (GroenLinks), M.D. Blom (VVD), J. Boter (VVD), A. Sijbolts (Stadspartij) *tot B2*, R. IJtsma (Stadspartij) *vanaf B2*, H.P. Ubbens (CDA), A.P.M. Banach (Student en Stad), G.J. Kelder (Partij voor de Dieren)

Namens de griffie: mevrouw A. Weiland (commissiegriffier)

Namens het college: de heren J.M. van Keulen (VVD) *bij B2*, P.S. de Rook (D66) *tot B2*, R. van der Schaaf (PvdA)

Insprekers: mevrouw Kiki (op persoonlijke titel), de heren Bodewitz (namens bewoners 't Hofje), Heres (op persoonlijke titel), Hoek (namens Tuinclub 'De Tuin'), De Lange (Bout Advocaten, namens dhr. Siertsema), Van der Weide (algemeen directeur Re-Spectrum Crematoria)

Verslag: de heer J. Bosma (Notuleerservice Nederland)

A. ALGEMEEN DEEL

A1. Opening en mededelingen

De voorzitter:

- Opent de vergadering om 20.00 uur en heet iedereen hartelijk welkom.

Wethouder Van der Schaaf:

- Gaat niet in op het schriftelijke verzoek uit het Eerste Schilderskwartier om de vergunning uit 2012 voor Blekerstraat 12 in te trekken en om het aangepaste plan en ontwerpbesluit af te wijzen.
- Legt uit dat in overleg met ontwikkelaar en buurt een aangepast plan is opgesteld dat tegemoetkwam aan bezwaren over bouwhoogte en relatief kleine kamers.
- Hoort dat bewoners het plan niet volgens de afspraken vinden en paste de maatvoering aan. Verder betreft het een interpretatieverschil van gemaakte afspraken waarover nieuwe gesprekken volgen.
- Vindt het geen behoorlijk bestuur alsnog de vergunning in te trekken die destijds is opgeschort om in overleg tot een aangepast plan te komen.

Mw. Van Duin (SP):

- Herinnert zich dat de vergunning destijds niet ingetrokken kon worden omdat al bouwwerkzaamheden hadden plaatsgevonden. Dat is dan nu toch ook het geval?

Wethouder Van der Schaaf:

- Herhaalt dat de vergunning is opgeschort om te overleggen en tot een aangepast plan te komen. Het klopt dat er al interne werkzaamheden verricht waren.
- Stelt voor de impactanalyse Omgevingswet na de zomer te sturen gezamenlijk met het implementatieplan om ze in samenhang te bespreken en ziet dat de commissie akkoord gaat.
- Start voor de zomer met infrastructurele werkzaamheden aan het Suikerunieterrein zodat er nog meer mooie activiteiten plaats kunnen vinden.

A.2. Vaststelling verslag d.d. 10 mei 2017

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

A.3. Vaststelling agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

A.4. Afspraken en planning

Er zijn geen vragen of opmerkingen. De lijsten worden conform de voorstellen vastgesteld.

A.5. Conformstukken

A.5.a. Partiële herziening provinciaal inpassingsplan (PIP) Opstel terrein De Vork Essen-Haren (wensen en bedenkingen) (collegebrief 18 mei 2017)

De commissie gaat akkoord met het voorstel van het college.

A.5.b. Vaststelling bestemmingsplan Halfweg (raadsvoorstel 19 mei 2017)

Dhr. Bodewitz (inspreker namens bewoners 't Hofje):

- Is blij met het constructieve overleg en grotendeels ook met het resultaat.
- Is minder gelukkig met de formulering bij punt 13 dat de woningen illegaal zullen zijn over vijftien jaar. Juridisch kan het kloppen, maar er wonen al veertig jaar mensen en het voegt niets toe.

Wethouder Van der Schaaf:

- Dankt de inspreker voor de waarderende woorden.
- Plaatste illegaal bewust tussen aanhalingstekens, maar begrijpt de gevoeligheid en zal een andere formulering kiezen. De raad krijgt voor de raadsvergadering een aangepast voorstel.

Het aan te passen raadsvoorstel wordt als conformstuk geagendeerd voor de raad van 28 juni 2017.

A.5.c. Vaststelling bestemmingsplan De Meeuwen-De Brink 2017 (raadsvoorstel 19 mei 2017)

Het raadsvoorstel wordt als conformstuk geagendeerd voor de raad van 28 juni 2017.

A.5.d. Vaststelling bestemmingsplan Selwerderhof e.o. (raadsvoorstel 19 mei 2017)

Het raadsvoorstel wordt als conformstuk geagendeerd voor de raad van 28 juni 2017.

A.5.e. Vaststelling bestemmingsplan Uitvaartfaciliteit Hoendiep (raadsvoorstel 19 mei 2017)

Dhr. Hoek (inspreker namens Tuinclub 'De Tuin'):

- Is bezorgd dat als op de biologische tuintjes terechtkomt in strijd met de intenties.
- Wijst erop dat de grond door de Suikerunie aan de gemeente is geschonken ten behoeve van de inwoners. Het bestemmingsplan Westerpark onderstreept dat. De doeleinden zouden recreatief en ecologisch moeten zijn.
- Geeft aan dat een deel van de leden ook omwonenden zijn die van het park genieten.

Dhr. Van der Weide (inspreker, algemeen directeur Re-Spectrum Crematoria):

- Was in 2011-2012 in gesprek met de gemeente om een tweede crematorium in de stad te vestigen.
- Bereikte na afwijzing van Groningen overeenstemming met Tynaarlo om een crematorium te vestigen aan de Borgsingel in Eelderwolde net buiten de gemeentegrenzen.
- Verbaasde zich over de mededeling van de gemeente Groningen in reactie op het gewijzigde bestemmingsplan in Tynaarlo dat er toch een tweede crematorium in de stad komt.
- Vraagt wanneer de visie van de gemeente wijzigde en waarom geen contact opgenomen is.
- Roept op niet in te stemmen met het raadsvoorstel omdat sprake is van onbehoorlijk bestuur vanwege de eerdere afwijzing en het niet meedelen dat er toch een tweede mocht komen.

Dhr. Heres (inspreker op persoonlijke titel):

- Woont in een mooie groene omgeving en verbaast zich dat het bestaande bestemmingsplan overhoop gegooid wordt. Het crematorium is hier totaal ongepast en de locatie is er niet voor bedoeld.
- Roept op het besluit teniet te doen en in te zetten op recreatie en ecologie.
- Vreest meer verkeersoverlast. Het verkeer richting het Suikerunieterrein neemt al toe.
- Voorspelt aantasting van het woongenot, verhuurbaarheid van bedrijfsruimtes en waardedaling.
- Ziet geen oplossing in planschade omdat het plan dan wel doorgaat.
- Wijst erop dat het hoogteverschil tussen fietspad en weg nu al veel (bijna)ongelukken veroorzaakt.

Dhr. De Lange (inspreker Bout advocaten namens dhr. Siertsema):

- Baalt van de korte spreektijd. Dhr. Siertsema wordt niet serieus genomen.
- Diende een zienswijze in en ondersteunde die van Re-Spectrum. Het niveau van de antwoorden stemt niet vrolijk. Onderbouwing van de behoeften mist en met een uitvoerig rapport van Re-Spectrum is niets gedaan.
- Krijgt het gevoel dat het een prestigeproject is voor de gemeente dat per se door moet gaan.
- Citeert een behoefteonderzoek waaruit blijkt dat in 2027 behoefte zou zijn aan 2500 crematies. De capaciteit van de twee ovens in het huidige crematorium is 2800.
- Roept op de zienswijzenota heel kritisch te lezen. De raad hoeft niet in te stemmen met het voorstel.

Een eventueel tekort ontstaat pas in 2020-2025, er is dus geen haast.

- Wijst op het bijzondere karakter van dit historisch stuk Groningen, ontstaan uit de suikerindustrie.

Wethouder Van der Schaaf:

- Stelt dat het aan de raad is om de inspraak, de zienswijzen en de reactie van het college af te wegen.
- Houdt het crematorium aan alle strenge milieuwet- en regelgeving en toetst op allerlei manieren.
- Beamt dat het een bijzonder stuk Groningen is, maar het maakt net geen onderdeel uit van het Westpark, dat steeds meer vorm krijgt met onder meer Tuin in Stad.
- Vindt de stedenbouwkundige uitgangspunten goed passen in de omgeving.
- Ziet als voordeel dat de ontsluiting van het Westpark verbetert.
- Spreekt al veel langer met de huidige initiatiefnemer dan alleen de laatste jaren. In 2010 heeft het college een vestiging in Westpark zelf afgewezen.
- Vult aan dat de gemeente Tynaarlo al langer op de hoogte was, nog voor het starten van de procedure. Het college heeft correct gehandeld.
- Wijst erop dat de initiatiefnemer al een crematorium heeft in Selwerd, deels betreft het ook een verplaatsing van een aula daar.
- Kan zich levendig voorstellen dat vestiging van een crematorium emoties oproept, dat gebeurt overal in het land, maar denkt dat het een verantwoorde belangenafweging en een goede inpassing is.
- Sprak uitgebreid met omwonenden en verkeersdeskundigen en denkt een veilige oplossing te hebben gevonden, die bovendien op te schalen is wanneer nodig.
- Stelt dat het crematorium voorziet in een groeiende kwantitatieve en kwalitatieve vraag, die wel degelijk is onderzocht in het kader van duurzame verstedelijking. Het is geen prestigeproject.

Het raadsvoorstel wordt op verzoek van Partij voor de Dieren als éénminuutinterventie geagendeerd voor de raad van 28 juni 2017.

A.6. Ingekomen stukken

Er zijn geen vragen, opmerkingen of agenderingen.

A.7. Rondvraag

Dhr. Sijbolts (Stadspartij):

- Is bezorgd over de sloop van ruim honderd woningen in de Grunobuurt. In 2005-2006 zijn afspraken gemaakt over gefaseerde sloop en nieuwbouw, maar het wordt niet duidelijk waarom nu tot sloop wordt overgegaan terwijl contracten de afgelopen jaren verlengd werden.
- Ontgaat met de SP de noodzaak van sloop, zeker omdat de grond daarna twee jaar in bruikleen wordt gegeven aan AOC Terra en omdat er een tekort is aan sociale huurwoningen.

Dhr. Dijk (SP):

- Vraagt hoe het conflict met bewoners in de Oosterpoort over het Poortershoes zo uit de hand heeft kunnen lopen dat de gemeente een deel van de bewonersvertegenwoordiging voor de rechter daagt.

Wethouder Van der Schaaf:

- Beamt dat afgesproken is de sloop en nieuwbouw in de Grunobuurt gefaseerd uit te voeren, dat gebeurt ook. De crisis leverde vertraging op en de sloop is zo lang mogelijk uitgesteld.
- Is blij dat er veel meer sociale huurwoningen teruggebouwd worden.
- Meldt dat Nijestee niet meer per twee jaar, maar per jaar een blok bijbouwt.
- Verduidelijkt dat de meeste woningen in bruikleen zijn via CareX. Wie wel een huurcontract heeft, krijgt met urgentie een nieuwe woning.
- Legt uit dat Nijestee het niet verantwoord acht de woningen nog een winterseizoen in de lucht te houden vanwege veiligheid en gezondheid.
- Vult aan dat de grond als tuin wordt gebruikt. Binnen twee jaar begint aanleg van nutsvoorzieningen.

Mw. Van Duin (SP):

- Hoort bij een rondgang langs bewoners dat zij de kwaliteit van de woningen niet verslechterd achten en roept op meer duidelijkheid te geven over de noodzaak van sloop.

Wethouder Van der Schaaf:

- Herhaalt dat Nijestee er alles aan gedaan heeft sloop zo lang mogelijk uit te stellen en dat er meer sociale huurwoningen teruggebouwd worden. De benodigde investeringen zouden niet in verhouding staan tot de korte termijn van uitstel.

- Stelt voor na afloop van de vergadering vertrouwelijk in te gaan op het Poortershoes.

B. INHOUDELIJK DEEL

B.1. Krediet Groninger Forum (raadsvoorstel 19 mei 2017) + Groninger Forum actualisering Programma van Eisen (collegebrief 22 mei 2017)

Mw. Kiki (inspreker op persoonlijke titel):

- Waarschuwt dat veel bezoekers vanwege hoogtevrees de roltrap niet zullen gebruiken, zeker niet wanneer ze horen over het risico op bevingen. De liften hebben onvoldoende capaciteit.
- Roept op een VR-simulatie te maken om een indruk te krijgen van 30m hoge roltrappen in een open situatie. In het WTC Leeuwarden worden de vluchttrappen gebruikt met een eendenpas.
- Wijst op het gevaar van neerstortende ornamenten bij de Martinitoren.
- Kreeg een bibliotheekverbod in Beijum omdat ze met de OR in contact wou komen en vertelde dat het filiaal het slechtste van Groningen is.

Dhr. Van der Meide (PvdA):

- Is akkoord met het raadsvoorstel.
- Kan zich vinden in de update van het programma van eisen.
- Vindt wel dat het aanbod onderscheidend moet zijn en de Groningse identiteit uit moet dragen.
- Ziet bevestigd dat het Forum er is voor Stadgers en bezoekers van buiten. Het profiel is duidelijker.
- Vindt het geweldig dat partners als MJD en Humanitas welkom zijn.
- Gaat ervan uit dat de wijkfilialen in dezelfde flow meegaan en schakelpunten worden tussen onderwijs, cultuur en het sociaal domein.
- Complimenteert het terugdringen van het exploitatietekort van 1,1 miljoen naar 430.000 euro en gaat ervan uit dat het zo snel mogelijk naar nul gaat gezien de stand van de bouw.
- Vindt het verstandig een second opinion uit te laten voeren.

Dhr. Ubbens (CDA):

- Is ook blij met de second opinion, maar minder positief over het voorstel en het exploitatietekort.
- Vraagt waarom het college denkt op koers te liggen. Het tekort is niet langer zes ton, maar het laaghangend fruit zal inmiddels wel geplukt zijn.
- Is tegen het dichten van het tekort met vrijval uit de grondexploitatie. Het Forum wordt huurder van het pand, overschotten in de grondexploitatie zijn er niet om de organisatie te ondersteunen.
- Vraagt waarom plots met een hogere restwaarde gewerkt wordt. Het zou nog acceptabel zijn als laatste stap om het tekort weg te werken, maar dat is niet het geval.
- Wil weten waarom de financiële verordening niet wordt aangepast om de restwaarde ook toe te passen bij ander vastgoed, zoals scholen.
- Roept op na te denken over versoering van de inrichting van 11 miljoen euro, aangezien de huurder de huur niet op kan brengen.
- Vindt het cru te wijzen op de dure huisvesting van de bibliotheken in Haren en Ten Boer, terwijl het Forum zelf 140 miljoen euro kost. Wijkfilialen moeten open blijven.
- Pleit voor een sluitende exploitatie en wil geen cent meer subsidie naar het Forum zien.

Mw. Paulusma (D66):

- Is akkoord met het raadsvoorstel.
- Kan zich voorstellen dat het Forum met zijn bijzondere verbindingen en attracties zoveel bezoekers trekt dat de rijen bij wijze van spreken tot op het bordes van het stadhuis komen te staan.
- Complimenteert de organisatie met de focus, de kostenbesparing en de stijging in bezoekers met behoud van filialen.
- Is blij te lezen dat er budget is gereserveerd om een knallende eerste indruk neer te zetten.

Mw. Jongman (ChristenUnie):

- Was al overtuigd dat het Forum een aanwinst wordt en is enthousiast over de ontwikkelingen.
- Vindt het goed dat het college er niet voor kiest het tekort naar nul te schrijven, maar dat het zo realistisch mogelijk heeft begroot. Is het streven er alles aan te doen het echt op nul te krijgen?
- Roept op alle filialen te behouden. Het is belangrijk boeken dichtbij te hebben.
- Vindt de formulering over dure huisvesting in Ten Boer en Haren niet passen in het licht van de kosten voor het Forum. Misschien zoekt het college al naar goedkopere locaties.

- Juicht toe dat er een second opinion komt en bespreekt die graag bij de volgende update.
- Is niet zo overtuigd door de argumenten voor de 11 miljoen euro aan inrichting en de restwaarde van een kwart. Beter is het gewoon te stellen dat het Forum een uitzondering betreft.
- Vindt dat het Forum er moet zijn voor een zo breed mogelijk publiek. De genoemde voorbeelden van IFFR, Roal Dahl en Election Night bereikten lang niet alle Stadgers.
- Roept op minder Engelse termen te gebruiken, zoals Storyworld voor Stripmuseum.

Mw. Brouwer (GroenLinks):

- Is ervan overtuigd dat het een publiekstrekker wordt. De Dag van de Bouw trok veel bekijks en de bezoekersaantallen zijn nu al goed.
- Verwacht dat het Forum er van binnen meer dan goed uit zal zien. De uitstraling mag gewaagd zijn.
- Vindt dat het Forum allure moet hebben voor toeristen en toegankelijk en gebruiksvriendelijk voor alle inwoners.
- Pleit ook voor een eigenzinnig niet-alledaags programma.

Dhr. Banach (Student en Stad):

- Twijfelt niet aan de inrichtingskosten. Een succesvol Forum zal een enorme spin-off hebben.
- Ziet geen reden de noodklok te luiden, wel om het teruggelopen exploitatietekort scherp in de gaten te blijven houden.
- Kan volgen dat het Forum na veertig jaar een restwaarde zal hebben, maar ziet dat het kiezen voor 25% zorgt voor een forse huurverlaging. Is dat normaal? En is het Forum hiervan afhankelijk?
- Is blij dat het programma van eisen helemaal naar wens is.

Dhr. Blom (VVD):

- Was voor een meer commerciële invulling, de raad besloot anders.
- Begrijpt dat bij een mooi gebouw een mooie inrichting hoort. De 11 miljoen euro is in lijn met de totale investering.
- Pleit voor harde afspraken over vervanging zodat het Forum niet steeds hoeft aan te kloppen.
- Vindt dat er wat af te dingen is op de bezoekersaantallen omdat bij de bibliotheek elk bezoek geteld wordt terwijl bezoekers soms alleen vlg even een boek komen lenen.
- Mist de trend van toenemend gebruik van e-readers en de gevolgen op bezoekersaantallen.

Dhr. Sijbolts (Stadspartij):

- Blijft het Forum een luchtkasteel vinden, gebouwd op wensdenken. De exploitatie is niet rond en er blijven vele onzekerheden tot de opening en daarna.
- Is bezorgd dat het college aangeeft dat de rek eruit is bij het Forum. Hoe komt de exploitatie rond?
- Vraagt waarom een extra directeur aangesteld wordt terwijl er problemen zijn met de exploitatie.
- Hoort dat het Stripmuseum de huur heeft opgezegd van het huidige pand. Ook zou er een rechtszaak zijn. Komt het museum in de knel door de vertragingen?
- Vindt begrippen als 21st century skills ouderwets burgers zaken opleggen vanuit een ivoren toren en niet aansprekend voor een breed publiek.
- Denkt dat debatten en talkshows niet brede groepen Stadgers zullen bereiken.
- Betreurt dat MJD taken van het sociaal domein uit gaat voeren in het Forum, daar zijn de WIJ-teams voor. Het mag niet gebruikt worden om bezoekersaantallen op te krikken en ten koste gaan van wijkfilialen.
- Vindt 11 miljoen euro voor de inrichting van een bedrijfsverzamelgebouw absurd, tenzij er marmeren vloeren en gouden kranen komen.

Mw. Woldhuis (100% Groningen):

- Wil af van het imagoprobleem waar het Forum mee kampt vanwege het volgens critici niet goed uitgewerkte concept en de exploitatietekorten.
- Noemt een gezonde exploitatie in het belang van alle inwoners en zal niet nalaten hieraan bij te dragen. Sommige partijen blijven hangen in een negatieve weinig constructieve houding.
- Pleit ervoor meer ruimte te geven voor het verhuren van ruimtes en het verpachten van horeca.
- Sluit aan bij het CDA dat de grondexploitatie er niet is om exploitatietekorten op te lossen.
- Ziet het als uitdaging publiek over te halen tot herhaald bezoek. De nieuwsgierigheid moet voortdurend geprikkeld worden. Het Forum moet de Efteling van infotainment worden.

Dhr. Kelder (Partij voor de Dieren):

- Is altijd kritisch geweest op het Forum en neigt er naar voet bij stuk te houden in het standpunt dat er

- geen extra gemeentelijk geld naar het Forum zou moeten gaan.
- Geloof niet in hogere bezoekersaantallen om verhoogde huren op te hoesten. De exploitatie moet sluiten zonder extra subsidie.
- Pleit voor crowdfunding wanneer het Forum hip wil zijn en meer inkomsten wil genereren.

Dhr. Dijk (SP):

- Wijst 100% Groningen erop verkozen te zijn door de burgers van Groningen als Stadspartij met een verkiezingsprogramma dat zeer sterk tegen het Forum is gekant.
- Is niet een van de bedenkers van het Forum, wel van het referendum waarin Stadjsers ervoor kozen.
- Blijft vasthouden aan de afspraken van toen dat het Forum geen extra gemeentelijk geld mag kosten.
- Wil weten hoe het exploitatietekort wordt opgelost. Valt er te bezuinigen op de inrichtingskosten?
- Ziet dat afgeweken wordt van de financiële verordening met een restwaarde van 25% na vier jaar, lagere aanvangshuur en annuïtaire afschrijving. Wat betekent een keus hiertegen precies?
- Sluit aan bij het CDA wat betreft wijkfilialen.

Wethouder De Rook:

- Stelt dat de realisatie van het Forum nog nooit zo dichtbij is geweest. Aan de overkant van de Grote Markt is te zien hoe een nieuw stuk stad verrijst. De planvorming wordt scherper.
- Voegt toe dat de invulling van de oostwand steeds duidelijker wordt met Merckt en Fabiano.
- Vindt dat de huidige voorstellen goed slagen in het combineren van toegankelijkheid voor alle Stadjsers met (inter)nationale aantrekkingskracht.
- Vindt het bedrag voor inrichting te rechtvaardigen. Het gaat de hele looptijd mee en moet aansluiten op het kwaliteitsniveau. Een te sobere inrichting zou onverstandig zijn en slechter uitpakken.
- Voegt toe dat ict ook bij de inrichting hoort en past bij de multimediafunctie.
- Wijst erop dat de inrichtingskosten eerder volledig werden doorberekend, nu wordt 5 miljoen euro in een keer opgebracht.
- Koos niet voor de restwaarde vanwege de verminderde druk op de begrotingen van Forum en gemeente, maar verwacht dat het gebouw na veertig jaar niet een restwaarde van nul heeft. Andere iconen als het stadhuis en de Martinitoren behouden ook waarde na lange tijd.
- Sluit met de nieuwe afschrijving aan bij de parkeergarage onder het Forum.
- Wil de restwaarde voorlopig op de generieke 25% zetten net als de garage en onderbouwt dit bij de volgende update met een onderzoek. Hier vroeg interne controle ook om.
- Laat het aan de raad over al dan niet de financiële verordening te agenderen. Deze wordt jaarlijks vastgesteld bij de begroting.
- Antwoordt de SP dat niet kiezen voor de voorstellen leidt tot een hoger exploitatietekort.
- Wijst erop dat sommige fracties vier standpunten huldigen die niet allemaal haalbaar zijn: een sluitende exploitatie, geen bezuiniging op filialen, realistische aannames en geen extra budget.
- Bouwde het voorstel op met realistische aannames en ervan uitgaand dat er geen extra gemeentelijk geld bij mag.
- Had de exploitatie makkelijk rond kunnen rekenen met bezoekersaantallen of uitgaven per bezoekers, maar koos bij onzekerheden bewust voor de onderkant van bandbreedtes.
- Reserveert in tegenstelling tot het vorige voorstel voor de hele looptijd (225.000 euro) en kwam erachter dat beveiliging meer kost (150.000 euro). De raad kan daar ook niet voor kiezen.
- Wijst erop dat het huidige Forum de bezoekersaantallen al haalt. Aanvullend zijn 100.000 dagjesmensen te verwachten. De bezoekersaantallen zullen eerder mee- dan tegenvallen.
- Ziet ondanks de trend van e-books de laatste jaren stijgend bezoek aan bibliotheken. Veel bezoekers zijn studenten die een werkplek hebben in de bibliotheek, dat is in het Forum straks ook zo.
- Wijst erop dat de raad in 2013 10% kortte op de bibliotheek. Het tekort van 1,1 miljoen euro is flink teruggebracht, maar de rek is er wel uit om te bezuinigen op de organisatie. Het aanbod moet inhoudelijk wel deugen, zeker omdat de bibliotheek de meest laagdrempelige voorziening is.
- Houdt de wijkfilialen de komende jaren open, ook in opdracht van de raad.
- Koppelt geen waardeoordeel aan de opmerking over dure huisvesting in Haren en Ten Boer, maar vindt wel dat de gemeente er iets moet. De lasten liggen hoger dan bij wijkfilialen in de stad.
- Presenteert bij de rapportage volgend jaar de resultaten van de second opinion.
- Ziet dat de Stadspartij de bibliotheek altijd een warm hart toedraagt. Groningen investeert hier 60 miljoen euro in een van de meest publieksvriendelijke en geavanceerde bibliotheken, terwijl de

totale kosten het dubbele zijn.

- Merkt op dat het helpen van ouderen met het invullen van digitale formulieren juist past. Samenwerking in het maatschappelijk domein is al langer een trend in de bibliotheekwereld.
- Legt zich erop toe het Forum te laten openen met een gezonde exploitatie, die toekomstbestendig is zonder onaanvaardbare risico's.
- Legt uit dat in de reserves een oplossing achter de hand wordt gehouden om het exploitatietekort op te lossen, mocht dat niet middels andere inspanningen lukken. Dit kost de gemeente niets extra.

Het raadsvoorstel en de collegebrief worden op verzoek van het CDA als éénminuutinterventie geagendeerd voor de raad van 28 juni 2017.

B.2. Vaststellen actualisatie grondexploitaties 2016 (collegebrief 19 mei 2017)

B.2.a. Herziene grondexploitatie De Velden 2016 (raadsvoorstel 19 mei 2017)

B.2.b. Integrale herziene grondexploitatie Oosterhamrikzone 2016 (raadsvoorstel 19 mei 2017)

B.2.c. Herziene grondexploitatie CiBoGa 2016 (raadsvoorstel 19 mei 2017)

B.2.d. Herziene grondexploitatie project Eemskanaalzone 2016 (raadsvoorstel 19 mei 2017)

B.2.e. Herziene grondexploitatie 2016 Europapark (station Europapark en Kempkensberg) (raadsvoorstel 19 mei 2017)

B.2.f. Herziene grondexploitaties werklocaties 2016 (Westpoort, Zernike, Eemspoort, Driehoek Peizerweg) (raadsvoorstel 19 mei 2017)

B.2.g. Herziene grondexploitatie Reitdiep fase 3 en 4 (2016) (raadsvoorstel 19 mei 2017)

Dhr. Van der Glas (GroenLinks):

- Ziet dat er weer meer gebouwd wordt. De vraag naar goede betaalbare woningen is ook hoog.
- Wijst erop dat fors ingeteerd is tijdens de crisis en dat het nu weer tijd is te investeren in kwaliteit en leefbaarheid. Zo is in Europapark veel groen geschrap, het positieve resultaat zou daarnaar terug kunnen vloeien.
- Vraagt of er een nieuw onderzoek komt naar bedrijventerreinen. Het STEC-rapport is van 2013.
- Verbaast zich dat Reitdiep fase 3 niet gasloos is, terwijl het vlak naast een geothermielocatie ligt.

Dhr. Ubbens (CDA):

- Kan zich vinden in het toepassen van de BBV-regels en hoopt op meer inzicht in kosten en opbrengsten van grondontwikkelingen.
- Verwacht dat het steeds moeilijker wordt bovenwijkse voorzieningen te financieren. De compacte stad dwingt om steeds lastiger gebieden in ontwikkeling te nemen, zoals CiBoGa. Deze gewilde locatie kost vooral geld.
- Vraagt zich af of de nieuwe regels leiden tot een andere vorm van ontwikkeling, waarbij de exploitaties op worden geknipt en binnenkomende opbrengsten gebruikt worden voor bovenwijkse voorzieningen. Het Suikerunieterrein is een voorbeeld.

Mw. Jongman (ChristenUnie):

- Merkt op dat het risico groot blijft gezien het uitstaande weerstandsvermogen.
- Vindt dat vraaggericht ontwikkelen gewoon een must is.
- Begrijpt dat het bij Westpoort het nodig is verlies te nemen. Bij bedrijventerreinen is er een optimum nodig van beschikbare gronden. Het lijkt nu aan de bovenkant te zitten.

Dhr. Van der Laan (PvdA):

- Ziet een groot positief resultaat bij De Velden, maar is niet te conservatief begroot voor voorzieningen daar?
- Vraagt of de verdragingskosten meegerekend zijn in het resultaat van CiBoGa.

Mw. Woudstra (D66):

- Vindt het terecht voorzichtigheid in acht te nemen, al zijn risico's niet volledig uit te sluiten. Continu monitoren en bijstellen is nodig, de actualisaties komen daaraan tegemoet.
- Is positief over de voorstellen en de verwachtingen voor het weerstandsvermogen.
- Sluit aan bij de vraag over gasaansluitingen bij Reitdiep fase 3.
- Vraagt of er meer vergoedingen van de NAM zijn te verwachten voor vertragings. De brief gaat alleen over het Forum.
- Vindt dat er veel geld moet naar de Driehoek Peizerweg. Leent de locatie zich niet voor woningbouw?

Dhr. Boter (VVD):

- Ziet gelukkig steeds meer bouwkransen. Veel lege plekken krijgen een mooie invulling. Het is zaak het bouwtempo erin te houden.
- Ziet ook de moeilijkheid bovenwijkse voorzieningen te financieren en de extra kosten door vertragingen, waar een opgave ligt met de NAM.
- Vertrouwt erop dat de gemeente er alles aan doet ook op bedrijventerreinen meer te laten bouwen, dat is goed voor financiën, werkgelegenheid en economie.

Dhr. Banach (Student en Stad):

- Sluit aan bij de VVD.

Dhr. IJtsma (Stadspartij):

- Vraagt of het college tevreden is met het negatieve resultaat van 2 miljoen euro als gevolg van de BBV-regels. Ontstaat hiermee meer grip op de exploitaties en de financiële gevolgen? Of is het vooral een nadeel dat veel investeringen vooraf plaats moeten vinden?

Dhr. Kelder (Partij voor de Dieren):

- Sluit aan bij de opmerkingen over Reitdiep van D66 en GroenLinks.
- Vraagt in hoeverre het besluit vorige week over Reitdiep invloed heeft op deze grondexploitatie.

Mw. Woldhuis (100% Groningen):

- Sluit aan bij de ChristenUnie.

Wethouder Van der Schaaf:

- Heeft veel aandacht voor risicobeheersing, maar benadrukt ook dat de gemeente grondexploitaties voert vanuit het strategische belang de stad goed te ontwikkelen.
- Ziet voordelen in de nieuwe regels wat betreft transparantie en risicobeheersing.
- Ziet als nadeel dat structureel meer ruimte vanuit de gemeentelijke begroting gevonden moet worden om te investeren, nu dat niet altijd vanuit de grondexploitatie kan en ISV wegvalt. Een stedelijk investeringsfonds kan helpen om gebiedsontwikkeling op gang te krijgen.
- Beamt dat het eerder voor zal komen deexploitaties af te sluiten om resultaten in te kunnen zetten. In Meerstad is die fasegewijze ontwikkeling goed zichtbaar aan het worden.
- Merkt op dat de grondexploitatie Europapark krap blijft ondanks de toegenomen bouwactiviteiten. Er zit een stevige groenopgave in het plan, onder meer bij de sporthal.
- Liet met de regio een uitgebreid woningbouwonderzoek doen en informeert de raad wanneer de regio zich erover uitgesproken heeft.
- Beamt dat gasleidingen mogelijk gemaakt worden in Reitdiep fase 3, dat een aantal jaren geleden al startte. De keus is aan bewoners zelf.
- Antwoordt Partij voor de Dieren dat de Reitdieplocatie los staat van de grondexploitatie Reitdiep. Wel zit de locatie in de totale grondvoorraad en financiële opgave van de gemeente.
- Probeert zoveel mogelijk vraaggericht te ontwikkelen, maar heeft ook rekening te houden met stedelijke belangen zoals groen en verkeer.
- Beamt dat er een extra voordeel zit in de exploitatie van De Velden. Er is de laatste tijd wel veel geïnvesteerd in voorzieningen in de Oosterpark. De Velden is nog niet afgerond.
- Vindt de schade door vertraging nog te overzien. Als ontwikkelingen substantieel vertragen en grondinkomsten niet of later binnenkomen, dan lijden de exploitaties daar onder. Het is erg belangrijk dat er een nieuwbouwingeregeling komt.
- Weet niet of de Peizerweg zich leent voor woningbouw. Het blijft gemeentelijke grond en zal aangewend worden wanneer nodig.

Wethouder Van Keulen:

- Beamt dat bij bedrijventerreinen een optimum nodig is van beschikbare gronden en kijkt in regionaal verband hoe ze in de markt staan.
- Heeft het gevoel dat Groningen goed zit met het aanbod gezien de verwachte ontwikkelingen.
- Verwacht de komende maanden een aantal langlopende processen met grote partijen te laten landen, maar kan daar tot die tijd geen mededelingen over doen.
- Verwacht zelfs zonder die grotere partijen met kleinere partijen 5ha te kunnen verkopen.

De raadsvoorstellen en collegebrief worden als conformstuk geagendeerd voor de raad van 28 juni 2017.

B.3. Tussenstand the Next City (collegebrief 15 mei 2017)

Mw. Kiki (inspreker op persoonlijke titel):

- Heeft een zonnebril op, een gebouw van staafjes bij zich en spreekt met zuidelijk accent als een typetje.
- Vindt dat de gemeente het te zonnig inziet. Aan het Zuiderdiep is een tentoonstelling voor 40.000 euro terwijl er kinderen honger hebben.

Dhr. Van der Laan

- Is blij dat het college het citaat van Richard Florida aanhaalt over clusterende kracht die groei én segregatie drijft. Slechts een beperkt deel profiteert van de City of Talent en verdringing op de woningmarkt ligt op de loer. Er is werk aan de winkel.
- Benadrukt dat sociale verhoudingen door ruimte worden gestructureerd. Het maakt uit of beide gezichten van de stad elkaar ontmoeten in buurten, scholen en op trapveldjes en in concertzalen.
- Roept het college op de wijken in te gaan om input op te halen. De lezingen bedienen vooral een hoogopgeleid publiek.
- Verzoekt het college uit te weiden over identiteit in de paragraaf over de stadsbouwmeester.

Dhr. Banach (Student en Stad):

- Vindt het goed iedereen mee te laten praten over de toekomst, maar hoort dat de twee grote studentenverenigingen Next City niet kennen. Zij willen graag van gedachten wisselen.
- Roept op effectief om te gaan met quick wins en vooral uit te gaan voeren.

Dhr. Boter (VVD):

- Vindt het goed te lezen dat veel input is opgehaald.
- Mist een bundeling om te komen tot waarden als basis voor de omgevingsvisie.
- Vraagt hoe de lastige opgave ingevuld wordt om onder de Omgevingswet alle partijen te betrekken en te laten participeren bij ruimtelijke ordening en ontwikkeling.
- Mist naast Next City het nabije platteland, dat na de herindeling een grotere rol zal spelen.

Dhr. Ubbens (CDA):

- Vindt het prima een poging te doen met inwoners in gesprek te gaan over de Omgevingsvisie, maar blijft zich afvragen of het echt een doorsnede van de samenleving is.
- Ziet een tegenstelling tussen de Engelse terminologie en het streven van een ongedeelde stad.
- Vindt de profilering wat generiek en op veel steden toepasbaar, zoals gastvrijheid, gezelligheid, vergroening en leefbaarheid. Ook de kenniseconomie is niet onderscheidend genoeg.
- Denkt eerder aan de eigen unieke taal, geschiedenis en landschap.
- Noemt mobiliteit en verbinding met de metropolen Amsterdam en Hamburg cruciaal.

Dhr. Benjamins (D66):

- Is blij dat de focus is verbreed naar hydrologie, duurzaamheid en wonen.
- Mist aandacht voor mobiliteit om groeiende verkeersstromen en verbindingen te faciliteren.
- Verzoekt het college nader in te gaan op de aannames in verschillende groeiprognozes.
- Vraagt hoe de gemeente grip houdt op andere domeinen die raakvlakken hebben met leefomgeving.

Dhr. Van der Glas (GroenLinks):

- Vergelijkt de opgave met de transitie in het sociaal domein.
- Is tevreden met het participatiepad en moedigt aan zo door te gaan.
- Vindt het behouden van de relatief schone leefomgeving een extra inspanning waard.
- Ziet graag het streven naar een mooie schone stad met veel groen, waar iedereen gezond kan leven.
- Pleit ervoor doelen te koppelen aan data om ook te kunnen toetsen op de gezonde stad. De provincie heeft al haar data op het gebied van gezondheid en milieu beschikbaar gesteld.
- Roept op aan de slag te gaan met gezondheidsthema's waar wetgeving ontbreekt, zoals houtkachels.

Mw. Jongman (ChristenUnie):

- Denkt dat een goed proces doorlopen is, maar wil ook de stap maken naar een breder publiek.
- Roept het college op de wijken in te gaan bij de tweede ronde om dat te bewerkstelligen. Het zou goed zijn het draagvlak te verbeteren en de visie te concretiseren.

Dhr. IJtsma (Stadspartij):

- Vreest dat de twee gezichten van de stad verder uit elkaar zullen groeien, bijvoorbeeld door het nieuwe werken, en leest nog niet het begin van een antwoord hoe iedereen mee te laten profiteren.
- Wil dat omwonenden beter betrokken worden bij ingrepen in hun fysieke woonomgeving. Zij moeten te vaak ruimte inleveren in de bestaande stad.
- Heeft ook de indruk dat veel lezingen vooral bedoeld zijn voor hoogopgeleide ambtenaren.

- Vraagt of digitalisering van bouwarchieven het speerpunt is na de impactanalyse.

Wethouder Van der Schaaf:

- Wil blijven investeren in de groei en aantrekkelijkheid van de stad, die inderdaad tegelijk zorgt voor stijgende prijzen waardoor segregatie op kan treden. De opgave blijft iedereen mee te laten profiteren van de mooie, gezonde, leefbare en groene stad.
- Stelt dat een stad niet kan functioneren wanneer schoonmakers een uur moeten reizen naar hun werk.
- Geeft aan dat Next City bij uitstek sociale en fysieke opgaven verbindt. De Omgevingsvisie zal een breder karakter kennen dan de huidige structuurvisies.
- Begrijpt de kritiek dat de lezingen over tamelijk abstracte thema's een beperkte groep bereiken.
- Denkt dat via het open huis en sociale media al bredere input op is gehaald.
- Wil de befaamde eierbalsessies voortzetten in het tweede halfjaar en neemt alle opmerkingen het traject te verbreden zeker ter harte.
- Heeft het idee dat veel studenten reageren, maar kijkt graag met Student en Stad hoe de studentenverenigingen beter betrokken kunnen worden.
- Probeert met de verhalen de specifieke identiteit van Groningen voorop te blijven stellen. Dat moet ook landen in de Omgevingsvisie en helpt een breder publiek te bereiken.
- Wil tegelijk internationaal laten zien waar Groningen voor staat. Het verhaal over de stad moet scherper en zowel lokaal als internationaal aanspreken.
- Wacht niet op het uitkristalliseren van Next City om concrete acties en ontwikkelingen in gang te zetten en gaat daar ook na afronding van Next City door met nadenken. De hoofdlijnen staan al.
- Beamt dat voor de Omgevingsvisie nog principiële keuzes nodig zijn over waarden, bijvoorbeeld wat betreft de binnenstad of bedrijventerreinen.
- Voert veel gesprekken met de provincie en de regio om goed af te stemmen. Met Ten Boer vindt ook veel afstemming plaats.
- Kiest voor stevige investeringen in fiets en OV en maakt ook analyses over de ontwikkeling van regionale mobiliteit, die terug zullen komen in Next City.
- Geeft aan dat alle prognoses groeiende bevolking en verkeersstromen aangeven, alleen het tempo verschilt. De gemeente zal scenario's moeten opstellen om in verschillend tempo te kunnen reageren.
- Gaat in het tweede deel van het traject meer werken met kaarten en data op allerlei fronten.
- Stelt dat de leefbaarheid van Groningen hoog is en wil dat graag zo houden.
- Denkt dat Groningen een stad is die verbonden is, ongedeeld, jong, innovatief en goed voor de regio. Hierdoor is het een van de leukste steden van Nederland.

De voorzitter sluit de vergadering onder dankzegging om 22.25 uur.